

Załącznik nr 2 - Formy ochrony przyrody w powiecie wołomińskim

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Rezerwat ustanawiany jest na mocy zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Na terenie powiatu wołomińskiego znajdują się następujące rezerваты przyrody:

Rezerwat "Bagno Jacka"

Rezerwat "Bagno Jacka" to rezerwat torfowiskowy, który obejmuje sztuczne zbiorniki wodne (obecnie częściowo zarośnięte) powstałe w wyniku eksploatacji torfu oraz kilka hektarów lasu. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie torfowiska przejściowego wraz z charakterystyczną florą i fauną oraz bogactwa siedlisk. Położony jest na terenie poligonu wojskowego, znajdującego się w zarządzie Nadleśnictwa Drewnica. W granicach powiatu wołomińskiego znajduje się tylko niewielki fragment rezerwatu „Bagno Jacka” o powierzchni 3,23 ha, pozostała jego część położona jest w Warszawie. Teren zajmowany przez zbiornik wodny z otwartym lustrem wody i torfowisko przejściowe znajduje się w środkowej części rezerwatu. Wśród ekosystemów wodnych wyróżniono tu zbiorowisko grzybienia białego, a także nieciągły, wąski pas szuwaru wąsko pałkowego, zbiorowiska mszyste i młaki niskoturzycowe. W ich obrębie występują mchy torfowcowe, bogate zespoły turzyc, miejscami wielkie płaty żurawiny, wetnianki, wierzbownicy błotnej, rosiczki. Jest ostoją wielu gatunków zwierząt.

Rezerwat "Dębina"

Położony na terenie gminy Klembów rezerwat florystyczny. Jest to najstarszy i największy rezerwat przyrody utworzony na terenie powiatu. Powołany został Zarządzeniem nr 179 Ministra Leśnictwa z dnia 12.08.1952r. Celem ochrony jest ochrona dębu szypułkowego oraz kompleksu lasu mieszanego o charakterze naturalnego zespołu dębowo-grabowego z udziałem lipy, wiązu i jesionu. W skutek obniżania się poziomu wód gruntowych, następuje osłabienie drzewostanu dębowego i ekspansja grabu. Obecnie drzewostan dębowy praktycznie się nie odnawia i wyraźnie obserwuje się jego powolne obumieranie. Wśród gatunków krzewiastych dominują: jarzab pospolity, kruszyna pospolita, leszczyna pospolita, jałowiec pospolity na glebach słabszych oraz wierzby w okresowo podtopionych zagłębieniach. Na terenie rezerwatu Dębina odnotowano obecność wielu gatunków znajdujących się pod ochroną ścisłą: wawrzynka wilczetyko, bluszcz pospolitego, widłaka jałowcowatego i częściową: kruszynę pospolitą, kalinę koralową, kopytnika pospolitego, konwalię majową. Na terenie rezerwatu występują głązy narzutowe.

Rezerwat "Grabicz"

Leśno - torfowiskowy rezerwat przyrody o powierzchni 29,34 ha został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 roku (M.P. z 1978 r. Nr 4, poza 20). Obejmuje powierzchnię 29,34 ha. Rezerwat został stworzony w celu ochrony jeziora i otaczających terenów, będących ostoją wielu gatunków ptaków, m.in. mewy smieszki, perkoza zausznika, kokoszki wodnej, błotniaka stawowego, łabędzia i czapli. Spotyka się tu ssaki, takie jak: lisy, dziki, łosie i sarny.

Rezerwat "Horowe Bagno"

Jest to faunistyczny rezerwat położony w gminie Marki. Celem ochrony jest zachowanie obszaru wilgotnych lasów, torfowisk i wód ze stanowiskami licznych gatunków rzadkich i chronionych roślin i zwierząt. Centralną część tego chronionego obszaru stanowi obniżenie pomiędzy dwiema wydmami wypełnione jeziorem o powierzchni kilku hektarów i szeregiem oczek wodnych. Zbiorniki te powstały kilkadziesiąt lat temu w skutek wydobycia torfu. W granicach rezerwatu znajdują się zbiorowiska roślinne o dużym zróżnicowaniu, od mszarów wysokotorfowiskowych i przejściowych poprzez zespoły szuwarowe po bagienne brzeziny, bory wilgotne i świeże z fragmentami grądów. Wyrobiska powstałe po eksploatacji torfu porośnięte są wełnianką wąskolistną, a także zbiorowiskami szuwarowymi z sitem skupionym, pałąką szerokolistną, goryszem błotnym, tojeścią pospolitą, kosańcem żółtym, turzycami, oraz wierzbą szarą. Gatunkiem panującym w drzewostanie otaczającym zbiorniki wodne jest brzoza brodawkowata, towarzyszą jej jarząb pospolity, a także dąb szypułkowy, sosna pospolita, topola osika i brzoza czarna (pojedyncze okazy). W warstwie runa najliczniej występują trzęślica modra, borówka bagienna, borówka czarna, wiechlina błotna. Można tu obserwować liczne gatunki ptaków.

Rezerwat „Ślize”

Rezerwat torfowiskowy leżący w gminie Jadów. Celem jego ochrony jest zachowanie dwóch zarastających jezior dystroficznych, stanowiących przykład ponownego tworzenia się torfowiska wysokiego. Występuje tu wiele cennych gatunków roślin. Zbiorniki wodne w rezerwacie Ślize powstały w wyniku eksploatacji torfu. Jeziora mają powierzchnię 9,94 ha, co stanowi 22,6% powierzchni rezerwatu.

Rezerwat "Mosty Kalińskie"

Rezerwat krajobrazowy położony jest w gminie Zielonka; utworzony w maju 2015 r. Celem ochrony jest zachowanie fragmentu doliny rzeki Długiej wraz z mozaiką towarzyszących jej siedlisk leśnych i otwartych. Obejmuje obszar leśny wraz z fragmentem rzeki Długiej stanowiącej oś hydrograficzną regionu. Istotnymi elementami szaty roślinnej rezerwatu są nadrzeczne lasy łęgowe, szuwały i ziołorośla oraz olsy, grądy i fragmenty borów mieszanych związane z peryferyjnymi częściami doliny rzeki. Lasy liściaste tego terenu, często wielogatunkowe, stanowią największe nagromadzenie starodrzewu na terenie lasów Rembertowsko – Okuniewskich. Wśród olch, wiązów, wierzb i jesionów rosnących na tym terenie spotkać można okazy o wymiarach pomnikowych. Dolina rzeki Długiej w wielu miejscach jest niedostępna i charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi. Stosunkowo bogata jest flora rezerwatu licząca 351 gatunków roślin naczyniowych i 11 gatunków mchów. Cenne siedliska zamieszkują takie gatunki zwierząt jak bocian czarny, wydra, żmija zygzakowata.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody dla rezerwatów przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony, który obowiązuje przez okres 20 lat, stosownie do art. 20 ust. 1 tej ustawy.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody sporządza regionalny dyrektor ochrony środowiska lub, po uzgodnieniu z tym organem, zarządzający rezerwatem albo sprawujący nadzór nad rezerwatem. Ustanowienie planu ochrony, zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia uchwalonego przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Ustanowiony plan ochrony może być zmieniony tylko i wyłącznie w przypadku, gdy wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Plan ochrony posiada jedynie rezerwat Dębina (na podst. <http://warszawa.rdos.gov.pl/rezerваты-przyrody>).

Nazwa rezerwatu	Miejsce publikacji planu ochrony	Rok publikacji planu ochrony	Nr publikacji planu ochrony	Rodzaj aktu planu ochrony
Dębina	Dz. Urz. Woj. Maz.	2008	182/6520	Rozporządzenie Nr 55 Wojewody Mazowieckiego z dnia 9 października 2008r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Dębina"

Parki krajobrazowe

Parki krajobrazowe obejmują obszary chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Celem istnienia parku, oprócz ochrony przyrody, jest również organizacja na jego terenie działalności edukacyjnej, turystycznej oraz rekreacyjnej, m.in. poprzez racjonalne udostępnianie obszarów parku dla społeczeństwa.

Powiat wołomiński częściowo położony jest na terenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Jest to jeden z największych parków krajobrazowych w Polsce. Utworzony w 1993 roku, obejmuje lewobrzeżną część Doliny Dolnego Bugu, między ujściami rzeki Tocznej i Liwca, a także fragment dolnej Narwi i Liwca. Do terenu Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego zalicza się obszary leśne Puszczy Białej, Borów Łochowskich i Lasów Ceranowskich. Do terenu Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego zalicza się obszary leśne Puszczy Białej, Borów Łochowskich i Lasów Ceranowskich. Park został założony, aby uchronić przed zniszczeniem zarówno brzegi meandrującej rzeki, jak również lasy i tradycyjną wiejską zabudowę, zwłaszcza w najbliższych okolicach.

W granicach powiatu wołomińskiego, w gminie Jadów, znalazł się fragment enklawy parku położony w okolicach wsi Strachów i Kukawki oraz otulina Parku. W granicach otuliny parku położona jest dolina rzeki Liwiec, rezerwat „Śliże”, a także dwa użytki ekologiczne z Obrębu Borzymy.

W granicach powiatu znajduje się obszar Parku o powierzchni ok. 840 ha, usytuowany w północnej części gminy Jadów. Obejmuje on prywatne lasy i grunty rolne wsi Strachów i Kukawki.

Sieć NATURA 2000

Jest to sieć obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem wyznaczenia tych obszarów (o znaczeniu priorytetowym dla Wspólnoty Europejskiej) jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej.

Natura 2000 obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony (OSO) - (Special Protection Areas-SPA) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. Dyrektywy Ptasiej dla gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do Dyrektywy,
- specjalne obszary ochrony (SOO) - (Special Areas of Conservation-SAC) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywy Siedliskowej, dla siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I oraz siedlisk gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II do Dyrektywy.

Na obszarze powiatu wołomińskiego (w jego części) ustanowiono do dnia 31.12.2014 r. następujące obszary sieci Natura 2000:

Obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000

PLB140001 "Dolina Dolnego Bugu"

Cały obszar obejmuje powierzchnię 74309.92 ha, z którego część należy do powiatu wołomińskiego – w granicach gminy Dąbrówka.

Dolina Bugu jest najcenniejszym obszarem przyrodniczym w granicach powiatu. Odznacza się wysoką bioróżnorodnością, różnorodnością krajobrazów, jest także niezwykle ważnym miejscem lęgu i migracji ptaków. W okolicach miejscowości Kuligów znajdują się rozległe kompleksy murawowo– plażowe. Cały Obszar obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu. Większość obszaru zajmują suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu, oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzeczными; wzdłuż rzeki występują dobrze rozwinięte zarośla wierzbowe.

Pierwszy taras rzeki obfituje w starorzeczka, zróżnicowane pod względem wielkości, głębokości i stopnia porośnięcia przez roślinność wodną.

Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E 51. Występują co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. Jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera; do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6) następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer (PCK), kszyc, kulik wielki (PCK), płaskonos, podróżniczek (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obroźna (PCK), zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik. Bogata fauna bezkręgowców, m.in. interesujące gatunki pająków (Agyneta affinis, A. saxatilis, Chocorna picinus, Enoplognatha thoracica, Enophris aequipes, Hahnia halveola, Iberina candida, Leptyphantes flavipes, Styloctetor stativus).

PLB140002 "Dolina Liwca"

Zajmuje powierzchnię 27431.51 ha, częściowo na terenie powiatu wołomińskiego – w granicach gminy Jadów.

Obszar obejmuje dolinę rzeki Liwiec, od źródeł do ujścia rzeki do Bugu, z łąkami i zalewowymi pastwiskami utworzonymi na zmeliorowanych bagnach. Niektóre odcinki rzeki mają charakter naturalny, na innych odcinkach jest ona uregulowana, lokalnie w dolinie występują wtórne zabagnienia. Miejscami brzegi Liwca są płaskie, zajęte przez łąki i wilgotne, zalewane pastwiska, na innych odcinkach brzegi są wysokie. W dolinie przeważają łąki i pastwiska, lokalnie występują łągi olchowe i olchowo-jesionowe oraz niewielkie kompleksy leśne, z dominującym udziałem sosny. Podłoże stanowią tu gleby mineralne. Na terenie obszaru znajdują się 3 kompleksy stawów rybnych. W latach 1992 i 1993 najcenniejsze pod względem ornitologicznym fragmenty doliny zostały zmeliorowane.

Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E50. Występuje co najmniej 20 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6) następujących gatunków ptaków: cyraneczka, cyranka, czernica, czajka, kulik wielki (PCK), rybitwa białowąsa (PCK), brodziec piskliwy, rycyk; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują perkoz rdzawoszyi, bocian biały, krzyżówka, błotniak stawowy, derkacz, sieweczka rzeczna, kszyc, rybitwa czarna, podróżniczek, strumieniówka, ortolan. W okresie wędrówek występują w stosunkowo dużej liczbie gęsi zbożowa i białoczelna: gęś białoczelna do 4 500 osobników (C7).

Specjalne obszary ochrony siedlisk

PLH140038 Białe Błota (powierzchnia 31,43 ha)

Obszar Natura 2000 Białe Błota PLH140038 położony jest w gminie Wołomin. W granicach obszaru będącego dawnym torfowiskiem istnieje kilka stałych (niewysychających) zbiorników wodnych zamieszkiwanych przez strzeblę błotną, rzadki gatunek ryby karpowatej. Zbiorniki te powstawały przed i po II wojnie światowej w wyniku eksploatacji torfu. Większość torfianek jest silnie wypłycona, a w latach obfitujących w opady niejednokrotnie wspólne lustro wody łączy kilka zbiorników. Obecnie powierzchnię lustra wody można określić na przynajmniej 60-70% powierzchni całkowitej obszaru Natura 2000 Białe Błota PLH140038.

Maksymalna głębokość wody w poszczególnych zbiornikach przekracza 2 m. Zbiorniki wodne na całym obszarze Natura 2000 Białe Błota pokrywa gęsta roślinność szuwarowa z dominującym gatunkiem trzciny pospolitej *Phragmites australis*. Ostoja odwadniana jest za pośrednictwem rowu melioracyjnego uchodzącego do rzeki Czarnej.

PLH140008 Krogulec (powierzchnia 113,11 ha)

Obszar obejmuje dwa niewielkie zbiorniki wodne położone w odległości około 2 km od wsi Dąbrówka. Jednym z nich jest naturalne, płytkie jezioro dystroficzne o nazwie Krogulec. Jest ono silnie porośnięte makrofitami wynurzonymi oraz o liściach pływających i otoczone lasem sosnowym. Brzegi jeziora porasta brzezina bagienna.

Drugim zbiornikiem jest Glinianka, niewielki zbiornik będący pozostałością niegdyś rozległego wyrobiska, z którego eksploatowano glinę na potrzeby pobliskiej cegielni. Obecnie wyrobisko jest bardzo wypłycone i niemal całkowicie porośnięte gęstą roślinnością szuwarową. Pozostała powierzchnia odkrytego lustra wody jest bardzo mała.

Obydwa zbiorniki wodne stanowią jedyne znane obecnie stanowisko strzebli błotnej na terenie województwa mazowieckiego. Ze względu na znaczną powierzchnię i dobry stan zachowania, jezioro Krogulec stanowi bardzo cenną ostoję strzebli błotnej, w której ma ona duże szanse przetrwania. Jest to obecnie jedno z największych stanowisk tego gatunku w Polsce. Drugi ze zbiorników - Glinianka - ma nieco mniejsze znaczenie dla ochrony strzebli błotnej. Spowodowane jest to jego niewielkimi rozmiarami i małą głębokością, która powoduje, iż podczas okresów letnich susz, woda utrzymuje się tylko w najgłębszym miejscu, będącym pozostałością wyrobiska, z którego wydobywano glinę.

PLH140011 Ostoja Nadbużańska

Ostoja obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzny do Jeziora Zegrzyńskiego. Częściowo położona jest na terenie powiatu wołomińskiego. Większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie

użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi, z dobrze rozwiniętymi zaroślami wierzbowymi. Pierwsza terasa rzeki obfituje w starorzecza, zróżnicowana pod względem wielkości, głębokości i stopnia porośnięcia przez roślinność wodną. Do ostoi włączony jest także kompleks lasów liściastych między miejscowościami Drażniew i Platerów. Lasy zajmują niecałe 20% obszaru. Dominują siedliska nieleśne: łąki i pastwiska oraz uprawy rolnicze. Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach.

PLH140032 Ostoja Nadliwiecka (powierzchnia 13622,72 ha)

Liwiec należy do największych dopływów rzeki Bug. Początek bierze w rozległej, zatorfionej niecce będącej najprawdopodobniej dawnym jezorem lodowca. Do lat II połowy XX w. znajdował się tu jeden z największych w Polsce kompleksów torfowisk niskich typu dolinowego, noszący nazwę Bagna Klimonty lub Torfowisko Klimonty, który zmeliorowano i zamieniono na łąki. Liwiec płynie przez teren o konfiguracji falistej i pagórkowatej, przecinając obszar morenowy w okolicach Kisielan i Mokobód koło Siedlec. Częściowo rzeka wykorzystuje w swoim biegu rozległe niecki wytopiskowe po bryłach martwego lodu. Podłoże rzeki jest bardzo urozmaicone, na przemian piaszczyste, żwirowe, gliniaste i zamulone. Wielokrotnie podejmowano próby regulacji koryta, ale zmieniono je jedynie w górnym i częściowo w środkowym biegu. Na odcinku od Pogorzelca do ujścia Liwiec płynie naturalnym, zmiennym co do głębokości i szerokości korytem, tworząc liczne meandry. W dolnym odcinku występują liczne wyspy, śródrzeczne płycizny, łąchy, plaże i starorzecza.

W dolinie dominują użytki zielone tworzące mozaikę z lasami łągowymi, olsami, zaroślami wierzbowymi oraz szuwarami. Krajobraz urozmaicają pojedyncze drzewa i ich grupy. Lokalnie w wielu miejscach postępuje wtórne zabagnienie i obserwowana jest dynamiczna regeneracja naturalnej roślinności. Czynnikiem stymulującym tych procesów jest zaprzestanie użytkowania oraz działalność bobrów.

Jest to najcenniejszy pod względem przyrodniczym, obok doliny Bugu, obszar we wschodniej części województwa mazowieckiego. O tak wysokiej randze świadczy przede wszystkim - wysoka różnorodność biologiczna; koncentracja stanowisk chronionych i ginących gatunków roślin, grzybów i zwierząt; różnorodność siedlisk przyrodniczych oraz funkcja jednego z najważniejszych korytarzy ekologicznych o węzłowym znaczeniu ponad regionalnym.

PLH140034 Poligon Rembertów (powierzchnia 241,93 ha)

Obszar położony jest w obrębie rozległego kompleksu Lasów Rembertowsko-Okuniewskich porastających wschodnią część Kotliny Warszawskiej (mezoregion Równiny Wołomińskiej 318.78). Od strony zachodniej teren ten graniczy z aglomeracją warszawską. Od II połowy XIX w. wykorzystywany był jako poligon wojsk lądowych. Obszar stanowi bardzo ciekawy przykład rzeźby polodowcowej o specyficznej budowie geologicznej i zróżnicowanym geomorfologicznie krajobrazie. Wśród utworów powierzchniowych dominują holoceny eoliczne wydmy paraboliczne i pola piasków przewianych. Piaszczyste wydmy rozciągające się w centralnej i północnej części obszaru są zróżnicowane pod względem form morfologicznych. Do rozpowszechnionych należą niewielkie wydmy paraboliczne o zróżnicowanej wysokości i ramionach otwartych w kierunku zachodnim lub północno-zachodnim. Znacznie rzadsze, ale jednocześnie wyraźnie wyeksponowane w krajobrazie są wydmy o kształcie łuków i wałów. Te ostatnie przekraczają 25 m wysokości względnej. Tym piaszczystym wzgórzom towarzyszą owalne, płaskodenne, bezdopływowe obniżenia, tzw. misy deflacyjne oraz lokalne zagłębienia terenu. Prawie 80% obszaru porastają zbiorowiska leśne. Są to

głównie bory sosnowe, które reprezentują niemal pełną skalę wilgotnościową siedlisk, od skrajnie suchych po wilgotne. Osobliwością przyrodniczą tego terenu są pola odsłoniętych piasków (Wydma Szwalnicka) oraz mozaika roślinności, związana z naturalnym procesem utrwalaenia wydm śródlądowych.

PLH140040 Strzebla Błotna w Zielonce (powierzchnia 2,2 ha)

Obszar Natura 2000 Strzebla błotna w Zielonce zlokalizowany jest na terenie leśnictwa Zielonka. Obszar jest stanowiskiem priorytetowego gatunku ryby karpiołatej *Eupallasella percunurus* – strzebli błotnej znalezionym tu w 2006 roku w ramach realizacji wieloletniego projektu ochrony populacji tego gatunku na obszarze Mazowsza. Stanowisko to, jest śródleśnym, izolowanym, małym i płytkim zbiornikiem wodnym, powstałym w latach 70-tych ubiegłego stulecia jako zbiornik przeciwpożarowy, leżącym około 150 m na północny wschód od bardzo ruchliwego skrzyżowania (rondo) dróg nr 631 i 634. Zbiornik ten nadal ma status zbiornika przeciwpożarowego, chociaż od dawna jego kubatura jest znikoma wskutek bardzo silnego wypłylenia i wynikającego z tego zarosnięcia już około 80% jego powierzchni przez trzcinę pospolitą *Phragmites australis*. W okresie suszy powierzchnia lustra wody zbiornika zmniejsza się do zaledwie 200 – 300 m². W tym stosunkowo głębokim miejscu, znajdującym się w południowym ramieniu zbiornika minimalna głębokość wody nie spada poniżej 0,5 m.

PLH140037 Torfowiska Czernik (powierzchnia 53,8 ha)

Obszar położony w terenie powiatów wołomińskiego i mińskiego. Ostoja składa się z dwóch części – wschodniej (zwanej Brzozowym Bagnem) i zachodniej, oddzielonych od siebie drogą krajową nr 50 i borami sosnowymi wchodzącymi w skład dużego kompleksu leśnego o nazwie własnej Czernik. Obejmuje dwie bezodpływowe, zatopione niecki terenu otoczone pasmami zwydmień porośniętych przez bory sosnowe, z których największa nosi nazwę Góra Wizna. W naturalnych obniżeniach terenu znajdują się jedne z najlepiej zachowanych kompleksów torfowiskowych. Mozaikę roślinności tworzą tu sosnowe bory bagienne *Vaccinio uliginosi-Pinetum* i zbiorowiska typowe dla torfowisk przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetae nigrae*.

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Obecnie ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy. Istotnym powodem tworzenia użytków ekologicznych jest potrzeba objęcia ochroną niewielkich powierzchniowo obiektów, ale cennych pod względem przyrodniczym.

Na terenie powiatu wołomińskiego znajduje się 5 użytków ekologicznych. Wszystkie stanowią bagna. Zostały one powołane Rozporządzeniem nr 75 Wojewody Mazowieckiego z dnia 22.05.2000 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. nr 55 poz. 572).

Użytki ekologiczne na terenie powiatu wołomińskiego (źródło: crfop.gdos.gov.pl/ CRFOP oraz danych Nadleśnictwa Łochów)

Lp.	ID użytku ekologicznego	Miejscowość	Gmina	Nadleśnictwo Łochów/ Leśnictwo	Powierzchnia (ha)	Cel ochrony
1	497	Borzymy	Jadów	Urle	5,97	bagno
2	498	Borzymy	Jadów	Urle	14,49	bagno

Lp.	ID użytku ekologicznego	Miejscowość	Gmina	Nadleśnictwo Łochów/ Leśnictwo	Powierzchnia (ha)	Cel ochrony
3	499	Krawcowizna	Strachówka	Jagodne	4,98	bagno
4	500	Borucza	Strachówka	Jagodne	5,47	bagno
5	501	Borucza	Strachówka	Jagodne	0,70	bagno

¹⁾ ID w kolumnie 2 oznacza pozycję w Rejestrze użytków ekologicznych, ustanowionych przez Wojewodę Mazowieckiego.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Na terenie powiatu wołomińskiego, według danych GUS na dzień 30 grudnia 2015 r. znajduje się 219 pomników przyrody. Wśród nich dominują drzewa (okazałe dęby szypułkowe, modrzewie, lipy, graby i in.). Większość pomnikowych drzew znajduje się na terenie gmin Radzymin, Wołomin, Zielonka, Marki, Kobyłka i Ząbki. Wśród pomników przyrody można tu znaleźć także głązy narzutowe, np. granit Graverfors, wydobyty w maju 2014 r. podczas prowadzonych prac ziemnych w pasie drogi ul. Granicznej w Wołominie, który został objęty ochroną uchwałą Rady miejskiej w Wołominie.

Pomniki przyrody

Wykaz pomników przyrody na terenie powiatu wołomińskiego, sporządzony na podstawie informacji przesłanych z poszczególnych gmin w marcu 2016 roku (oprócz Tłuszcza – dane z 2006r.):

Jadów

Drzewa pojedyncze:

1. lipa drobnolistna („Lipa Św. Kazimierza”) *Tilia cordata*, obwód 530 cm, wysokość 20 m, Jadów
2. sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, obwód 182 cm, wysokość 21 m, Iły
3. sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, obwód 263 cm, wysokość 20 m, Urle
4. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 466 cm, wysokość 25 m, Szewnica
5. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 510 cm, wysokość 25 m, Kukawki
6. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 357 cm, wysokość 22 m, Sulejów
7. dąb szypułkowy (Witold) *Quercus robur*, obwód 420 cm, wysokość 18 m, Iły
8. dąb szypułkowy (Maciek) *Quercus robur*, obwód 460 cm, wysokość 20 m, Iły

Grupy drzew:

1. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody po 510 cm, wysokość po 25 m, Jadów
2. 5 szt. sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, obwody od 130 do 200 cm, wysokość od 18 do 20 m, Strachów

Klembów

Drzewa pojedyncze:

1. świerk pospolity *Picea abies* obwód 243 cm, wysokość 26 m, Ostrówek
2. świerk pospolity *Picea abies*, obwód 287 cm, wysokość 28 m, Ostrówek
3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 354 cm, wysokość 30 m, Ostrówek
4. świerk pospolity *Picea abies*, obwód 258 cm, wysokość 26 m, Ostrówek
5. świerk pospolity *Picea abies*, obwód 268 cm, wysokość 28 m, Ostrówek
6. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 240 cm, wysokość 20 m, Ostrówek
7. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 260 cm, wysokość 22 m, Ostrówek

8. świerk pospolity *Picea abies*, obwód 214 cm, wysokość 25 m, Ostrówek

Kobyłka

Drzewa pojedyncze:

1. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 380 cm, wysokość 22 m, Kobyłka
2. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 480 cm, wysokość 20 m, Kobyłka
3. lipa drobnolistna *Tilia cordata*, obwód 425 cm, wysokość 22 m, Kobyłka
4. brzoza czarna Summer cascade, obwód 69 cm, wysokość 12 m, Kobyłka – drzewo zostało usunięte
5. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 370 cm, wysokość 25 m, Kobyłka
6. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 360 cm, wysokość 19 m, Kobyłka
7. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 477 cm, wysokość 23 m, Kobyłka
8. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 310 cm, wysokość 17 m, Kobyłka

Grupy drzew:

1. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 270, 245 i 240 cm, wysokość: 20, 23 i 22 m, Kobyłka
2. 6 szt. lipa drobnolistna *Tilia cordata*, obwody: 340, 350, 370, 380, 390 i 440 cm, wysokość od 16 do 25 m, Kobyłka
Uwaga z gminy: obecnie są 4 szt. z 3 szt. została zdjęta ochrona uchwałą nr XLV/449/10 Rady Miejskiej w Kobyłce z dnia 14.06.2010r.
3. 4 szt. grab pospolity *Carpinus betulus* obwody: 218, 200, 226 i 248 cm, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, modrzew syberyjski *Larix sibirica*, obwody: 475 i 280 cm, wysokość 20 m, Kobyłka
4. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 288, 370 i 365 cm, Kobyłka

Głazy narzutowe:

1. Typu amfibolit zwany „Głazem Edmunda”, obwód 800 cm, wysokość 1,3 m, Kobyłka

Marki

Drzewa pojedyncze:

2. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 460 cm, wysokość 24 m, Czarna Struga
3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 433 cm, 20 m, Czarna Struga
4. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 494 cm, 18 m, Pustelnik
5. dąb szypułkowy *Quercus robur* („Gajosa”), obwód 510 cm, wysokość 23 m, Pustelnik
6. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 334 cm, wysokość 22 m, Czarna Struga
7. dąb szypułkowy *Quercus robur*, Struga
8. dąb szypułkowy *Quercus robur*, Struga
9. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 310 cm, wysokość 25 m, Pustelnik
10. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 366 cm, Struga
11. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 299 cm, Struga
12. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 335 cm, wysokość 26 m, Struga
13. lipa drobnolistna *Tilia cordata*, obwód 280 cm, wysokość 24 m, Struga
14. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 396 cm, wysokość 26 m, Marki
15. topola biała *Populus alba*, obwód 464 cm, wysokość 28 m, Marki

Grupy drzew:

1. 5 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*, obwody: 386, 351, 298, 290, 267, 357 i 310 cm, Marki
2. 5 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 375, 293, 239, 233 i 171 cm, Pustelnik
3. Aleja zabytkowa: 11 szt. kasztanowiec zwyczajny, 37 szt. klon pospolity *Aesculus hippocastanum*, obwody od 140 do 310 cm, wysokość od 16 do 22 m, Pustelnik

Poświętne

Drzewa pojedyncze:

1. dąb szypułkowy *Quercus robur*, Krubki
2. dąb szypułkowy *Quercus robur*, Krubki
3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, Laskowizna

Radzymin

Drzewa pojedyncze:

1. sosna pospolita *Pinus silvestris*, obwód 245 cm, wysokość 21 m, Struga
2. wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*, obwód 527 cm, wysokość 19 m, Ruda
3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 494 cm, wysokość 22 m, Struga
4. wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*, obwód 251 cm, wysokość 20 m, Radzymin – zniszczony przez wicherę
5. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 360 cm, wysokość 24 m, Arciechów
6. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 542 cm, wysokość 14 m, Arciechów – zniszczony
7. lipa drobnolistna *Tilia cordata*, obwód 310 cm, wysokość 20 m, Wolica – zniszczony przez wicherę
8. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 408 cm, wysokość 27 m, Stare Załubice
9. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 317 cm, wysokość 19 m, Stare Załubice
10. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 468 cm, wysokość 24 m, Arciechów
11. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 402 cm, wysokość 20 m, Stare Załubice
12. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 314 cm, wysokość 23 m, Stare Załubice
13. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 399 cm, wysokość 24 m, Stare Załubice
14. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 364 cm, wysokość 16 m, Stare Załubice
15. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 378 cm, wysokość 24 m, Stare Załubice
16. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 410 cm, wysokość 19 m, Stare Załubice
17. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 460 cm, wysokość 20 m, Stare Załubice

Grupy drzew:

1. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody po 290 cm, wysokość po 24 m, Ciemne – drzewa zniszczone przez wicherę
2. 19 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody od 267 do 410 cm, wysokość od 25 do 35 m, Struga
3. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 517 i 635 cm, wysokość: 26 i 28 m, Arciechów
4. 7 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody od 326 do 555 cm, wysokość od 24 do 32 m, Arciechów
5. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 374, 394 i 431 cm, wysokość od 18 do 31 m, Stare Załubice
6. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 341, 405 i 560 cm, wysokość od 32 do 38 m, Stare Załubice
7. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 322 i 334 cm, wysokość: 34 i 35 m, Stare Załubice
8. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 435 i 361 cm, wysokość: 19 i 22 m, Arciechów
9. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*, obwody: 325, 344 i 296 cm, wysokość: 25, 25 i 22 m, Arciechów
10. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 350, 455 i 461 cm, wysokość od 16 do 28 m, Arciechów
11. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 398 i 354 cm, wysokość: 19 i 20 m, Stare Załubice
12. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 430 i 375 cm, wysokość: 26 i 20 m, Nowe Załubice; Uwaga gminy: obiektu nie odnaleziono w terenie

Strachówka

Drzewa pojedyncze:

1. dąb szypułkowy *Quercus robur*, Kąty Wielgi
2. dąb szypułkowy *Quercus robur*, Księżyki

Grupy drzew:

1. 2 szt. lipa drobnolistna *Tilia cordata*, Księżyki
2. grupa jałowców pospolitych, Osęka

Tłuszcz

1. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 350 cm, wysokość 28 m, Chrząsne
2. jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, obwód 395 cm, wysokość 32 m, Miąse
3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 300 cm, wysokość 28 m, Miąse
4. jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, obwód 315 cm, wysokość 30 m, Miąse
5. lipa drobnolistna *Tilia mordata*, obwód 285 cm, wysokość 30 m, Miąse
6. lipa drobnolistna *Tilia mordata*, obwód 440 cm, wysokość 30 m, Miąse
7. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 285 cm, wysokość 30 m, Miąse
8. grupa drzew: dąb szypułkowy (3 szt.) *Quercus robur* o obwodach: 361 cm, 275 cm, 269 cm, wysokość: 25 m, 27 m, 23 m, Ołdaki
9. lipa drobnolistna *Tilia mordata*, obwód 425 cm, wysokość 16 m, Ulasek
10. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 545 cm, wysokość 24 m, Ulasek

Wołomin

Drzewa pojedyncze:

1. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 240 cm, wysokość 20 m, Wołomin
2. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 350 cm, wysokość 22 m, Wołomin
3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 460 cm, wysokość 24 m, Wołomin
4. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 420 cm, wysokość 22 m, Leśniakowizna
5. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 460 cm, wysokość 16 m, Leśniakowizna
6. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 470 cm, wysokość 22 m, Leśniakowizna
7. sosna pospolita *Pinus silvestris*, obwód 250 cm, wysokość 18 m, Turów
8. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 300 cm, wysokość 20 m, Wołomin
9. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 280 cm, wysokość 20 m, Wołomin
10. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 390 cm, wysokość 19 m, Czarna
11. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 300 cm, wysokość 20 m, Duczki
12. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 290 cm, wysokość 17 m, Duczki
13. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 390 cm, wysokość 20 m, Majdan
14. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 340 cm, wysokość 20 m, Leśniakowizna
15. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 370 cm, wysokość 18 m, Leśniakowizna
16. sosna pospolita *Pinus silvestris*, obwód 240 cm, wysokość 24 m, Wołomin
17. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 320 cm, wysokość 18 m, Wołomin
18. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 270 cm, wysokość 18 m, Wołomin
19. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 350 cm, wysokość 20 m, Leśniakowizna
20. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 350 cm, wysokość 18 m, Leśniakowizna
21. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 350 cm, wysokość 18 m, Leśniakowizna
22. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 305 cm, wysokość 20 m, Turów
23. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 228 cm, Wołomin

Grupy drzew:

1. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 300 i 500 cm, wysokość: 25 i 30 m, Leśniakowizna
2. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 300, 305 i 420 cm, wysokość: 18, 20 i 28 m, Wołomin
3. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody od 340 do 350 cm, wysokość 20-25 m, Wołomin
4. 4 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 300, 305, 280 i 265 cm, wysokość ok. 20 m, **Kobylak**
5. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 280, 310 i 400 cm, wysokość od 18 do 20 m, Turów

Głazy narzutowe:

1. Gnejs biotytowy, obwód 8 m, wysokość 130 cm, Wołomin,
2. Granit grubokryształiczny obwód 650 cm, wysokość 215 cm, szerokość 120 cm Wołomin

Ząbki

Drzewa pojedyncze:

1. klon srebrzysty *Acer saccharinum*, obwód 340 cm, wysokość 23 m, Ząbki

Grupy drzew:

2. 14 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody od 210 do 520 cm, wysokość od 18 do 25 m, Ząbki

Zielonka

Drzewa pojedyncze:

3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 445 cm, wysokość 28 m, Zielonka
4. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 422 cm, wysokość 20 m, Zielonka
5. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 360 cm, wysokość 18 m, Zielonka
6. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 290 cm, wysokość 22 m, Zielonka
7. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 393 cm, wysokość 21 m, Zielonka
8. jesion wyniosły *Fraxinus Excelsior*, obwód 285 cm, wysokość 22 m, Zielonka
9. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 325 cm, wysokość 23 m, Zielonka
10. sosna pospolita *Pinus silvestris*, obwód 220 cm, wysokość 16 m, Zielonka
11. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 284 cm, wysokość 19 m, Zielonka
12. dąb szypułkowy *Quercus robur* o obwodach: 86 cm+132 cm+170 cm+175 cm (czteropniowy), Zielonka
13. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 335 cm, wysokość 22 m, Zielonka
14. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 350 cm, wysokość 18 m, Zielonka
15. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 345 cm, wysokość 25 m, Zielonka
16. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 342 cm, wysokość 20 m, Zielonka
17. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 305 cm, wysokość 18 m, Zielonka
18. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 270 cm, wysokość 18 m, Zielonka
19. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 280 cm, wysokość 18 m, Zielonka
20. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 280 cm, wysokość 20 m, Zielonka
21. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 410 cm, wysokość 18 m, Zielonka
22. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 290 cm, wysokość 22 m, Zielonka
23. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 360 cm, wysokość 18 m, Zielonka
24. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 250 cm, wysokość 25 m, Zielonka
25. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 290 cm, wysokość 20 m, Zielonka
26. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 270 cm, wysokość 20 m, Zielonka
27. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 260 cm, wysokość 22 m, Zielonka
28. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 325 cm, wysokość 22 m, Zielonka
29. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 280 cm, wysokość 20 m, Zielonka
30. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwód 450 cm, wysokość 18 m, Zielonka

Grupy drzew:

1. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 340 cm i 255 cm+210 cm+ 190 cm, wysokość: 18 m i 22 m, Zielonka
2. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 535 i 274 cm, wysokość 25 i 20 m, Zielonka
3. dąb szypułkowy *Quercus robur*, lipa drobnolistna *Tilia mordata*, obwody: 307 i 238 cm, wysokość: 20 i 20 m, Zielonka
4. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 270 i 245 cm, wysokość: 19 i 17 m, Zielonka
5. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 230 i 255 cm, wysokość: 20 i 23 m, Zielonka
6. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 319 i 292 cm, wysokość 25 i 25 m, Zielonka
7. 12 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody od 255 do 385 cm, wysokość od 18 do 25 m, Zielonka
8. 5 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*; wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*, obwody: 440, 340, 340, 310, 300; 305; 335, wysokość od 19 do 23 m, Zielonka
9. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 420, 340 i 275 cm, wysokość: 20, 22 i 20 m, Zielonka

10. 5 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody 300, 250, 280, 390 i 250 cm, wysokość: od 20 do 25 m, Zielonka
11. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, olsza czarna *Alnus glutinosa*, obwody: 265, 220 i 220 cm, wysokość od 18 do 23 m, Zielonka
12. 3 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur* obwody: 300, 280 i 260 cm, wysokość: 22, 23 i 26 m, Zielonka
13. 2 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody: 300 i 300 cm, wysokość: 20 i 23 m, Zielonka
14. dąb szypułkowy *Quercus robur*, 2 szt. lipa drobnolistna *Tilia mordata*, obwody: ok. 290 cm, wysokość 18 m, Zielonka
15. 15 szt. dąb szypułkowy *Quercus robur*, obwody od 150 do 275 cm, wysokość od 16 do 22 m, Zielonka

Pozostałe tereny cenne przyrodniczo

Korytarze ekologiczne

Obszary niezabudowane, doliny rzek, lasy i parki stanowią zasadniczy element systemu połączeń przyrodniczych, który umożliwia prawidłowe nawietrzanie terenów, oddziałuje na poprawę warunków bioklimatycznych i stwarza warunki do migracji fauny i flory. Istotne ze względu na ciągłość systemu ochrony przyrody są korytarze ekologiczne. Są to pasy terenu, wyróżniające się od otaczającego tła, najczęściej przyjmują postać cieków wodnych, bądź pasa zieleni. Korytarze ekologiczne na terenie powiatu oparte są głównie o duże kompleksy leśne i doliny cieków wodnych wraz z podmokłymi obniżeniami.

Warszawski Obszaru Chronionego Krajobrazu

Warszawski Obszaru Chronionego Krajobrazu powołany został w celu ochrony wyróżniających się krajobrazowo ekosystemów i powiązania ich z krajowym systemem obszarów chronionych. Pełni on funkcję naturalnego korytarza ekologicznego, pozwalającego na swobodne rozprzestrzenianie się gatunków.

W Powiecie Wołomińskim obejmuje on fragmenty gmin Kobyłka, Marki, Radzymin, Wołomin, Ząbki i Zielonka. Jego powierzchnia na terenie powiatu wynosi 18 742,9 ha.

Jednym z ciekawszych obiektów na terenie warszawskiego obszaru chronionego krajobrazu w Powiecie Wołomińskim są zielonkowskie Glinianki. Zbiorniki te powstały w wyniku prowadzonej jeszcze w okresie międzywojennym eksploatacji łąk, wykorzystywanych do produkcji materiałów budowlanych. Obecnie podzielone są na pięć glinianek. Ich powierzchnia wód otwartych wynosi ponad 30 ha, zaś głębokość waha się od 3 do 5 m.

Łąki, zadrzewienia i zakrzewienia

Zbiorowiska łąkowe skupione są głównie w dolinach rzek i cieków wodnych. Zbiorowiska te odznaczają się szczególnymi walorami przyrodniczymi, umożliwiają zachowanie dużej bioróżnorodności oraz pełnią funkcje wodno- i glebochronne, hydrologiczne, klimatyczno-higieniczne i krajobrazowe. Specyficznymi walorami przyrodniczymi odznaczają się występujące głównie w dolinach cieków, rzadziej w zagłębieniach bezodpływowych, zespoły roślinności szuwarowo-torfowiskowej. Stwarzają one możliwości bytowania dla bogatego zespołu zwierząt związanych ze środowiskiem wodno-błotnym.

Duże znaczenie dla przyrody powiatu mają zadrzewienia nie będące zbiorowiskami leśnymi. Są to:

- zadrzewienia przywodne, ciągnące się wzdłuż cieków wodnych (wierzby, olsze, brzozy, kruszyna),

- zadrzewienia przydrożne, towarzyszące ciągom komunikacyjnym,
- zadrzewienia śródpolne, często porastające tereny nie użytkowane rolniczo i miedze (zarośla tarniny, dzikiej róży, jeżyn, derenia, pojedyncze drzewa).